

Nibblestiftelsen

Org.nr. 802002-4405

## Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

---

efter bastillsyn i Järna Naturbruksgymnasium  
belägen i Södertälje kommun

## Tillsyn i Järna Naturbruksgymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Nibblestiftelsen (org.nr 802002-4405) under våren 2015. Järna Naturbruksgymnasium besöktes av Skolinspektionen den 25 maj 2015.

### Måluppfyllelse och resultat

---

#### Kunskapsresultat

Med anledning av det begränsade antalet elever i Järna Naturbruksgymnasium finns ingen nationell statistik att tillgå avseende måluppfyllelse och kunskapsresultat. Av skolans egen statistik, som sammanställts efter önskemål från Skolinspektionen, framgår för läsåret 2013/2014 att andelen elever som tagit gymnasieexamen inom tre år var cirka 87 procent. Motsvarande andel för riket för elever på naturbruksprogrammet var cirka 65 procent. Över tidsperioden 2012 – 2014 visar skolans statistik att cirka 91 procent av eleverna tagit gymnasieexamen inom tre år. Den genomsnittliga betygspoängen för skolan år 2014 var 13,9 poäng (naturbruksprogrammet i riket 13,8 poäng). Vid en jämförelse över tid framgår att skolans genomsnittliga betygspoäng är något nedåtgående. Vad gäller fördelning av kursbetyg och betyg på gymnasiearbetet framgår av skolans statistik för läsåret 2013/2014 att 100 procent av eleverna uppnått kunskapskraven i samtliga kurser förutom i kursen Fordon och redskap där cirka 87 procent av eleverna uppnått kunskapskraven. I gymnasiearbetet uppnådde 100 procent av eleverna minst godkänt betyg.

#### Trygghet och studiero

Av Skolinspektionens enkäter som genomfördes under höstterminen 2014 framgår att eleverna i årskurs 2 i Järna Naturbruksgymnasium i högre grad än elever i övriga skolor i urvalet upplever trygghet. När det gäller studiero framgår av enkätresultaten att elever i årskurs 2 i Järna Naturbruksgymnasium i lägre grad än elever i övriga skolor i urvalet upplever studiero.

## Översikt över konstaterade brister i verksamheten

### Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
3. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-11-24
4. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist konstaterad	
5. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2015-11-24

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

### Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Järna Naturbruksgymnasium och Nibblestiftelsen behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som ett led i att identifiera utvecklingsområden i syfte att höja utbildningens kvalitet och skolans kunskapsresultat. Det finns i annat fall en risk för att de åtgärder skolan och huvudmannen faktiskt vidtar inte är de mest effektiva för att förbättra kunskapsresultaten och utveckla verksamheten.

## Skolinspektionens beslut

---

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nibblestiftelsen att senast den 24 november 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

### Styrning och utveckling av verksamheten

*Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.*

### Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Nibblestiftelsen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

### Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Följa upp, analysera och dokumentera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen på skolövergripande nivå.

- Utifrån analysen identifiera och dokumentera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska prioriteras.

#### *Motivering till bedömning av brist*

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål). Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) ska arbetet bedrivas strukturerat med fokus på en långsiktig utveckling. Varje rektor har sina former och rutiner för kvalitetsarbetet men utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Av tillsynen framgår att det i Järna Naturbruksgymnasium inte genomförs skolövergripande analyser av kunskapsresultaten. Vid intervjun med lärare redogörs för att de, med anledning av skolans begränsade storlek och elevantal, har god kännedom om hur det går för de enskilda eleverna. Vidare framkommer att kollegiet i samband med betygskonferenser går igenom hur det kunskapsmässigt går för de enskilda eleverna men att det i skolan däremot inte genomförs någon övergripande analys av kunskapsresultaten i syfte att utröna de bakomliggande orsakerna till dessa. Vid intervjun med rektorn framkommer att skolan på individnivå har god kännedom om hur det går för eleverna men uttrycker att skolan kan bli bättre på att lyfta perspektivet och utveckla arbetet med att på skolövergripande nivå analysera kunskapsresultaten.

Eftersom det av tillsynen framgår att rektorn inte tar ansvar för att det finns skolövergripande sammanställningar av kunskapsresultaten och att det genomförs analyser av dessa bedömer Skolinspektionen att Järna Naturbruksgymnasium behöver förbättra arbetet med att analysera utbildningen. I detta ingår att genomföra samt dokumentera sammanställningar och uppföljningar av utbildningen och se till att de blir föremål för skolövergripande analys, i syfte att utröna de bakomliggande orsakerna till kunskapsresultaten, och blir till underlag för de förbättringsåtgärder som behöver genomföras. I annat fall finns enligt Skolinspektionen en risk för att de åtgärder som vidtas inte kan härledas till skolans utvecklingsbehov.

**Motivering till föreläggande som ingripande**

Eftersom Nibblestiftelsens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Nibblestiftelsen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

**Utveckling av utbildningen vid skolenheterna**

*Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.*

*När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorerna tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.*

**Bedömning av brist**

Skolinspektionen konstaterar att Nibblestiftelsen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)

**Åtgärder**

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen för Järna Naturbruksgymnasium ska följa upp resultaten inom utbildningen och utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om och planera för nödvändiga

utvecklingsåtgärder. Uppföljningen och de beslutade åtgärderna ska dokumenteras.

*Motivering till bedömning av brist*

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål). Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Arbetet ska bedrivas strukturerat med fokus på en långsiktig utveckling.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) ska arbetet bedrivas strukturerat med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman har sina former och rutiner för kvalitetsarbetet men utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Av tillsynen framgår att huvudmannen för Järna Naturbruksgymnasium inte systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen. Vid intervjun med representant för huvudmannen redogör denne för att styrelsen uppfattar att skolan har en plan för varje enskild elev och noggrant följer upp varje enskild elevs kunskapsresultat. Vidare redogör denne för att huvudmannen i sin uppföljning av verksamheten och i sitt kvalitetsarbete inte tar fram några egna skolövergripande sammanställningar och analyser av kunskapsresultaten utan kontinuerligt uppdaterar sig om läget i skolan genom rektorns rapporter till styrelsen. Av tillsynen framgår dock att rektorns rapporter inte innehåller skolövergripande sammanställningar och analyser av kunskapsresultaten. Därmed saknar huvudmannen nödvändiga underlag för att besluta om och planera för nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Eftersom det av tillsynen framgår att varken rektorn eller huvudmannen tar ansvar för att det finns skolövergripande sammanställningar av kunskapsresultaten och att det genomförs analyser av dessa bedömer Skolinspektionen att Nibblestiftelsen behöver förbättra arbetet med att analysera utbildningen. I detta ingår att sammanställa kunskapsresultaten och se till att de blir föremål för skolövergripande analys i syfte att utröna de bakomliggande orsakerna till kunskapsresultaten. Detta ska sedan ligga till grund för beslut om förbättringsåtgärder som behöver genomföras. I annat fall finns enligt Skolinspektionen en risk för att de åtgärder som vidtas inte kan härledas till skolans utvecklingsbehov.

### *Motivering till föreläggande som ingripande*

Eftersom Nibblestiftelsens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Nibblestiftelsen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Övriga arbetsområden**

### **Undervisning och lärande**

*Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.*

*I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.*

### **Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**

*Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studietrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.*

**Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna**

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

**På Skolinspektionens vägnar**

Mathias Ljungström  
Beslutsfattare

Johan Pellberg  
Föredragande

**Bilagor**

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Järna Naturbruksgymnasium

## Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se) under fliken Inspektion.

## Bilaga 2: Fakta om Järna Naturbruksgymnasium

Järna Naturbruksgymnasium är en fristående gymnasieskola belägen i Södertälje kommun. Skolans profil är waldorfpedagogik och verksamheten innefattar undervisning inom introduktionsprogrammen och naturbruksprogrammet. Huvudman för skolan är Nibblestiftelsen med organisationsnummer 802002-4405. Skolan leds av en rektor och hade vid tillfället för tillsynen 37 elever.